# ROLUL STRATEGIILOR ACTORILOR INTERNAȚIONALI ÎN MODELAREA PROCESELOR DE NEGOCIERE
## (Practici pentru Republica Moldova)

*Diana DEMENTIEV*

**CZU: 327:341.7**

*dianaseptembrie@gmail.com*

*The key of succesfull diplomatic negociation is to determine and conceptualize the specific of strategic mechanisms of international actors in the context of diplomatic negotiations by arguing the interdependence of these dimensions and the influence of the strategies in modeling of the negotiation process for determine the impact of strategic mechanism in negotiation at different level. Researching the influence of these strategies on the relations between the Republic of Moldova and international actors will evidence the perspectives in solving the transnistrian conflict.*

În prezent, modalitatea cea mai pașnică și eficientă de rezolvare a diferendelor dintre actorii internaționali se consideră a fi negocierile diplomatice. Orice aspect al diplomației este inițial discutat la masa de negocieri, ca mai apoi, să fie enunțată o decizie. Odată cu valul intens al globalizării și evoluția amenințărilor internaționale, negocierile diplomatice au devenit un instrument care s-a adeverit a fi indispensabil în sfera politică. În momentul actual, pe ordinea de zi la nivel internațional sunt dezbătute multiple conflicte a căror soluționare nu s-a putut obține nici prin negociere, și se află în starea de conflicte înghețate, cum sunt cazurile Carabahului de Munte, Georgiei și a Osetiei de Sud, Palestinei și Israelului, conflictul transnistrian. Uneori, negocierile diplomatice au servit drept cauză a apariției altor conflicte dintre părți.

Fapt datorat acelor strategii care le aplică actorii internaționali în procesul de negociere, și a modului în care sunt acestea interpretate.

Aspectul dat are tangențe directe și la situația politică din Republica Moldova, în special după conflictele armate din anul 1992. Astfel, se consideră că examinarea rolului strategiilor utilizate de actorii internaționali în modelarea negocierilor diplomatice este un factor actual și primordial în eficientizarea procesului de negociere în special, pe domeniul diplomație. Cunoscând specificul acestor strategii care pot fi interpretate din mai multe perspective din cauza complexității sale, se pot obține practici utile pentru restructurarea negocierilor diplomatice atât

la nivel internațional, cât și al Republicii Moldova, care vor spori aplanarea diferendelor a căror soluționare încă nu a fost atinsă.

Subiectul negocierilor diplomatice și al strategiilor a trezit interes la cercetătorii din diferite colțuri ale lumii, printre care s-au evidențiat: M. Wheeler, L. Bolședvorova, M. Malița, V. Rotaru, prin prisma lucrărilor sale, ei au abordat diversitatea strategiilor utilizate de actorii internaționali, inclusiv la soluționarea conflictelor.

Negocierile diplomatice și fundamentul său strategic reprezintă un subiect de interes neîncetat și sporit având în vedere rapiditatea schimbărilor ce au loc la nivel internațional.

Domeniul negocierilor diplomatice și al strategiilor actorilor internaționali în procesul negocierilor diplomatice constituie un domeniu de interes în dezvoltarea politicii la nivel național și international, deoarece contribuie la lansarea unui nou procedeu de stabilire, menținere și perpetuare a relațiilor internaționale bilaterale și multilaterale, căpătând renume într-un timp relativ scurt, și a predispus mediul internațional spre cooperare, colaborare și o concurență sănătoasă.

Strategiile adoptate în negocieri, reflectă opțiunile fundamentale ale părților implicate din considerentul că fiecare vine cu un plan stabilit anterior, cu decizii anticipate și împuterniciri exacte; iar pe de altă parte, negocierile au loc sub influența tacticilor și tehnicilor abordate și a comportamentului manifestat de oponenți [1, p.33].

Strategiile de negociere s-au postat ca cel mai optim model la etapa contemporană în ceea ce privește reglementarea conflictelor internaționale, actorii acționând cu perseverență, în acest sens, deoarece au intenția de a elimina orice pericol la adresa păcii statului său, cât și a securității internaționale [2, p.76]. Pregătirea strategică oferă un spectru larg de posibilități în cadrul negocierilor. Corelarea dintre negocieri și strategii este evidentă, deoarece strategia reprezintă motorul unui proces de negociere. Reprezentând tratativele pașnice, negocierile asigură satisfacerea de scopuri, iar scopurile, indirect, se adeveresc a fi strategii de promovare a intereselor, experiență atestată și în relațiile Republicii Moldova cu actorii internaționali. Negocierile ce au avut loc între Republica Moldova și actorii internaționali au fost în permanență ghidate de interesele politice, și mai puțin naționale, ce au influențat direct vectorii politicii externe, dar și imaginea Republicii Moldova.

Modelele internaționale au lăsat o amprentă vizibilă asupra modelului național de desfășurare a negocierilor: preluarea bunelor practici în ceea ce ține de organizarea protocolară, informarea licită, practicarea de strategii cooperante și crearea atmosferei de parteneriat durabil.

Se observă faptul că Republica Moldova se străduie să mențină relațiile bilaterale cu statele lumii, cât și colaborează cu aceste state în cadrul organizațiilor mondiale și regionale.

Utilizând strategiile integrative și cooperative, Republica Moldova a reușit să-și găsească aliați externi pentru a-și realiza într-o măsură considerabilă politica externă, dar rămâne sub semnul întrebării durabilitatea acestor alianțe în contextul politic actual. Astfel, trebuie urmărite acele programe strategice, planuri de acțiuni dintre Republica Moldova și state precum Federația Rusă, Statele Unite ale Americii (*Dialogul Strategic*) [4], România, și cu organizații internationale cum sunt ONU (*Cadrul de parteneriat ONU – Republica Moldova pentru dezvoltarea durabilă 2018-2020*) [3], CoE, OSCE (*Strategia de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027*) [5], UE (*Strategia Comună de Cooperare pentru Dezvoltare*).

Rămâne totuși un subiect pe ordinea de zi a negocierilor strategice ce necesită o abordare mai strictă – reușitele de soluționare a conflictului transnistrian aflat în stare înghețată. Actorii internaționali s-au implicat activ în propunerea scenariilor și planurilor de soluționare a conflictului prin aplicarea unor strategii de comun acord care să mențină cursul pașnic al proceselor de negociere, fapt demonstrat prin multiplele planuri propuse din partea acestora (*Memorandumul de la Moscova, Planul Kozak, Planul Cioroianu, Parteneriatul estic al UE, formatul "5+2" OSCE* etc.). Instrumentele pot fi clasificate ca fiind strategii de comun acord, de tip integrativ și de cooperare.

Ceea ce ține de soluționarea conflictului în sine, presupune eforturi interne ale ambelor părți și nu doar a comunității internaționale.

Analiza complexității strategiilor Republicii Moldova în contextul negocierilor diplomatice permite deducerea comportamentului strategic cel mai adesea abordat de Republica Moldova în cadrul negocierilor cu actorii internaționali. Aduce în prim – plan instrumentele strategice rezultate din negocierile diplomatice datorită cărora s-ar putea evalua eficacitatea pregătirii strategice a Republicii Moldova în comparație cu

pregătirea strategică a actorilor internaționali fiind un mod de a evidenția practici utile pentru negocierile ulterioare. Devenind un instrument primar în reglementarea relațiilor internaționale, negocierile diplomatice au căpătat noi forme și reguli de desfășurare. Însă ceea ce a rămas neschimbat este fundamentul strategic pe care trebuie să-l posede echipa de negociatori ce reprezintă actorii internaționali.

***Referințe:***

1. CARAIANI, Gh., POTECEA, V. *Negocierea în afacerile internaționale. Strategii, tactici, uzanțe diplomatice și de protocol*. Bucureşti: Wolterskluwer, 2010. 328 p.
2. ROTARU, V. Strategii de negociere în contextul reglementării conflictelor internaționale: repere pentru Republica Moldova. În: *Studii internaționale. Dialogurile de pace în Moldova: integrarea socială, politici și strategii de acomodare din perspective academice*. Chișinău: CEP USM, 2015, pp.76-83.
3. Cadrul de parteneriat ONU – Republica Moldova pentru Dezvoltare Durabilă 2018-2022. [Accesat 05.05.2020]. Disponibil: https://www.undp .org/-content/ dam/moldova/ docs/Lega l%20 Framework/UNDAF%20Moldova%20RO.pdf
4. Declarația comună a SUA și Republicii Moldova privind grupul de lucru în domeniul statului de drept și bunei guvernări din cadrul Dialogului Strategic, 2020. [Accesat 04.05.2020]. Disponibil: https://md.usembassy.gov-/ro/declaratie-comuna-sua-moldova-privind-grupul-de-lucru-in-domeniul-statului-de-drept-si-bunei-guvernari-din-cadrul-dialogului-strategic/
5. *Strategia de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027*. [Accesat 05.05.2020].Disponibil: https://gov .md/sites/default/file s/document /attachments /intr02_107.pdf

*Recomandat*
*Veronica ROTARU, dr., conf. univ.*